

LIBERTÉ
ÉGALITÉ
FRATERNITÉ

Stormen på Bastillen - fra konge til kaos

*d'où il
soit révolu. Il
complet. Après t
encore r. Il a tren
* RÉVOLUTIONN
rouler). * T. Géom
un corps autour d
engendré par la
les côtés*

FØR Stormen på Bastillen

Ludvig (på fransk Louis) d. 14. var konge fra 1643-1715, hvilket gør ham til den regent i historien der har regeret i længst tid.

Commons Wikimedia

1.-standen var "kirken". Det vil sige fx ærkebiskopper, nonner, munke - kort sagt; "dem der beder". Denne befolkningsgruppe var meget lille (under 1 procent af den samlede befolkning). De betalte ingen skat, men fik derind 10 procent af skatteindbetalingerne fra 3.-standen.

2.-standen var "adelen". Det vil sige primært godsejere på landet - altså dem, der ejede de store slotte og herregårde. Denne gruppe betalte (ligesom 1. standen) ikke skat.

14. juli er Frankrigs nationaldag, og franskmændene mindes **Stormen på Bastillen** i 1789. Men hvad er det for en storm, hvad er Bastilien - og hvilken betydning har dette mon for nutidens danske skoleelever? På de næste sider kan du læse meget mere om dette. Inden du kommer så langt, bliver du nødt til at læse lidt om, hvordan Frankrig så ud før denne storm, som senere blev til en revolution.

Samfundet i 1500-1600-tallet var meget anderledes end det, du kender, i dag. **Enevælde** var udbredt mange steder i Europa. Kort fortalt betød det, at **én person bestemte**. I Danmark blev Frederik d. 3. enevældig konge i 1660, men på det tidspunkt havde Frankrig længe været et enevælde. Den mest kendte enevældige konge var Ludvig d. 14. Han blev også kaldt Solkongen og skulle eftersigende have udtalt, at; "**Staten - det er mig**". Han var konge i Frankrig i mere end 70 år, og hans magt var enorm. Dette skyldtes bl.a. den måde, datidens samfundet var opbygget.

Samfundet i Frankrig - og mange andre steder i Europa på denne tid - var opdelt i **stænder**. Allerøverst sad, naturligvis, Gud og Kongen, men under disse fandtes **tre stænder**.

Fransk satire tegning fra 1789, der viser "Den tredje stands byde". Hvordan tror du, tegningen skal forstås?

Commons Wikimedia

Ludvig d. 14 fik opført det vildeste slot! Det ligger udenfor Paris og hedder Versailles. Det besøges dagligt af tusindvis af turister. Scan QR-koden, og du vil forstå hvorfor...

Foto: Lars A. Haakonsen

Til gengæld var det "*dem, der skulle kæmpe*". Det betød, at det var disse godsejere, som skulle stille soldater til rådighed for kongen. Og soldater var der stor brug for. Fra 1618-1648 var der krig i Europa. Det var en religiøs krig mellem katolikker og protestanter, hvilket betød, at titusindvis af soldater blev dræbt eller lemlæstet.

3.-standen var så *mere eller mindre resten* - omkring 97-98 procent af den franske befolkning. Dette var fx. handelsfolk i byerne og bønder på landet. Det var "*dem der skulle arbejde*". De skulle også betale skat. Dels 10 procent til 1. standen (kirken), forskellige afgifter og skatte på varer, fx. på salt, som kongen fik, og var du bonde på landet, skulle der betales jordleje til godsejeren/adlen. Som du sikkert har regnet ud, var forskellene på de tre stande store, og det var ikke just noget lige samfund.

Øverst i samfundet var kongen. Men. Rundt omkring i både Frankrig og resten af Europa var nye idéer ved at opstå. En af dem med nye tanker var den engelske filosof John Locke (1632-1704). Han mente, at det enkelte menneske skulle have både *frihed* og *selvbestemmelse*. Desuden skrev han om politisk *lighed*, hvilket ville betyde, at både kongens og adlens magt skulle begrænses. Franskmanden Rousseau (1712-1778) gik endnu videre og skrev i sin bog, "Samfundspagten" om fordele ved at lave en *republik*, hvor der slet ingen konge var.

Dog var disse ideer på ingen måde noget, man bekymrede sig om på Versailles-slottet den 23. august 1754. Her kom en lille dreng til verden. Han skulle senere blive den sidste konge i Frankrig, og dø uden sit hoved...

Ludvig d. 16. Malet i 1789, hvor han var Frankrigs enevældige konge. Den 21. januar 1793 blev han henrettet.

Commons Wikimedia

Marie-Antoinette som hun så ud som 13-årige. Maleriet blev sendt til Ludvig, så han kunne se hvordan hans kommende kone så ud. De blev gift i 1770. Der var Ludvig 16, Marie-Antoinette 15 år.

Commons Wikimedia

Den lille dreng, Ludvig, voksede op på slottet. Langt fra bønder og andre "normale" mennesker. Da hans far pludselig døde i 1765, blev han **kronprins** og skulle derfor overtage landet, når farfaren, **Ludvig d. 15.**, gik bort. Derfor var det også vigtigt, at den unge Ludvig fik en rigtig prinsesse. Valget faldt på den et år yngre østrigske **prinsesse Marie-Antoinette**.

Sammen skulle de regere over et Frankrig, hvor de rige var superrige, og de fattige meget fattige! Ludvig d. 15. havde rodet sig ind i en krig helt ovre i Amerika, hvilket kostede utrolig mange penge. Og som du har læst tidligere, så betalte de rigeste ikke skat. Derfor skulle den almindelige befolkning betale endnu mere.

I 1774 døde farfaren, og det unge par overtog tronen. På det tidspunkt var **Ludvig d. 16.** kun 20 år, og skulle eftersigende have udtalt; "Åh, Gud, beskyt os, og vejled os, for vi er for unge til at regere."

Selvom Ludvig var en **enevældig konge**, var der grænser for hans magt. Det fik han at føle, da han i 1787 foreslog, at den **adelige 2. stand** skulle betale skat. Dette mislykkedes, og nu var både adlen og mange af mennesker fra 3. stand imod kongen. For at gøre det endnu værre var sommeren i 1788 usædvanlig kold, hvilket medførte en katastrofal høst. Dette fik priserne på korn og brød til at stige voldsomt, og cirka 40 procent af den franske befolkning led af sult i vinteren 1788-1789.

På slottet i Versailles var der dog ingen sult. En myte fortæller, at Marie-Antoinette undrende foreslog, at de sultne da bare kunne spise kage i stedet for brød. Den historie er ikke helt rigtig, men fortæller alligevel meget om de enorme forskelle, der var mellem kongeparret og deres undersåtter.

UNDER Stormen på Bastillen

Borgen Bastillen blev bygget i 1370'erne og var en del af Paris' forsvar. Borgen blev senere et fængsel og våbendepot. Det var folkets jagt på våben, der gjorde, at den blev stormet d. 14. juli 1789.

Commons Wikimedia

Stormen på Bastillen fejres som Frankrigs nationaldag. Dette sker med store fester overalt i landet og militærparade i Paris. På billedet former fly det franske flag på himmelen.

Mustangloe fra Pixabay

Frankrig var et land i en stor økonomisk krise. Staten brugte flere penge, end den tjente. Udgifterne var bl.a. tårnhøje til driften af hoffet, som udgjorde tre gange så meget, som der blev brugt til den offentlige undervisning og socialhjælp. Desuden var statens gæld enorm! Afdragene og renterne udgjorde næsten halvdelen af statsbudgettet.

I foråret 1789 blev repræsentanter fra *de tre stænder* igen indkaldt af kongen. Formålet var endnu en gang at diskutere, hvordan skatterne kunne øges, så landets gigantske gæld kunne nedbringes. Uenighederne var store, og det endte med, at kongen, den 20. juni 1789, udelukkede *3. standen* fra forhandlingerne. Borgerne ønskede sig mere indflydelse, hvis de skulle betale mere i skat. Derfor var utilfredsheden stor blandt Paris' borgere og bønderne. Desuden havde et rygte spredt sig om, at kongen - i al hemmelighed - ville trække 20.000 udenlandske lejesoldater til Paris. Disse soldater skulle slå et eventuelt oprør ned.

Utilfredsheden og frygten for udenlandske soldater fik Paris' borgere til at angribe fæstningen *Bastilien*. Her kunne de få våben og krudt. Det er lidt usikkert, hvad der præcis skete, og hvem der skød først, men 800-900 mænd og kvinder angreb fæstningen. Herefter overgav fæstningens leder sig og åbnede portene. Han og seks-syv andre blev herefter slået ihjel af menneskemængden. I alt blev 98 dræbt og 73 såret denne dag.

Ludvig d. 16's reaktion kom hurtigt! Han sendte straks soldater til Bastillen, men da de ankom til fæstningen skiftede de side og tilsluttede sig til menneskemængden. *Kongens magt* var nu voldsomt svækket, og efterfølgende er 14. juli blevet Frankrigs nationaldag. Revolutionen var i gang.

EFTER
Stormen på
Bastillen

Fortællingen om *Stormen på Bastillen* spredte sig hurtigere end en Snapchat-besked. I mange andre franske byer overtog borgerne magten, mens de råbte slagord som; "*Leve friheden, leve nationen*". I Paris kørte kongen til rådhuset, og blev tildelt titlen "*frihedens genopretter*". Det var på ingen måde alle, der støttede de nye tanker om frihed og lighed. Cirka 20.000 kirke- og adelsfolk (1.- og 2. stand) flygtede fra Frankrig - især til Østrig. De ville senere kæmpe for en genopretning af den samfundsrorden, der var før Stormen på Bastillen.

Erklæringen om menneskerettighederne bestod af i alt 17 punkter, som beskrev de rettigheder alle i Frankrig nu skulle have.

Commons Wikimedia

Der blev nu oprettet en *Nationalforsamling*. Denne skulle sikre en fredelig overgang til et nyt, mere lige Frankrig. Allerede den 26. august 1789 - cirka seks uger efter stormen på Bastillen - udgav denne forsamling "*Erklæringen om menneskerettighederne*". Heri stod der bl.a.:

Menneskene fødes og forbliver frie og lige i rettigheder. Forskel mellem mennesker kan kun begrundes med hensynet til samfundets bedste.

Friheden består i retten til at gøre alt, som ikke skader nogen anden.

Ejendomsretten er en ukrænkelig og hellig ret.

Nu har flotte ord aldrig mættet nogen maver. Og selv de bedste erklæringer om rettigheder til alle kunne ikke med et trylleslag gøre op med alle landets problemer. Korn- og brødpriserne var stadig tårnhøje, og utilfredsheden blandt især Paris' borgere var stadig store trods de fine ord omkring rettigheder til alle. Desuden havde *Ludvig d. 16. ikke underskrevet erklæringen*, ligesom de fleste af 1.- og 2. standen heller ikke var begejstret.

At man aldrig skal spøge med vrede kvinder fandt Ludvig d. 16. ud af på den hårde måde! Kvindemarchen til Versailles var, ligesom stormen på Bastillen, begyndelse til enden for det franske monarki.

Commons Wikipedia

I oktober 1789 var forholdene for de fattigste ikke blevet bedre. Prisen på brød var stadig utrolig høj, og rygterne gik på, at 2. *standen* gemte masser af korn rundt om på deres slotte. Dette kun for at presse priserne op, og for at den fattigste del af 3. *standen* skulle sulte.

Ludvig d. 16. blev taget på sengen af de rasende kvinder. På billedet ses kongens seng på Versailles-slottet.

Commons Wikimedia

Det fik en gruppe kvinder til at gøre oprør! Den 5. oktober samlede de sig foran rådhuset i Paris for at klage over brødsituationen. Straks spredte idéen sig om at hente kongen til byen! Nu skulle der ske noget! Bevæbnet med at fra køkkenknive til kageruller, plyndrede kvinderne et våbendepot! "*Til Versailles!*", lød det nu. Herefter gik de i efterårsregnen imod kongeslottet udenfor byen.

På slottet fik seks kvinder lov til at mødes med den noget overraskede konge. Han lovede dels, at han ville søge for billigere brød i butikkerne og at han ville underskrive menneskerettighederne. Her kunne fortællingen om kvindeoptøget slutte, men en gruppe af kvinderne stolede ikke på, at kongen ville overholde aftalen. I løbet af den tidlige morgen næste dag brød de ind på slottet og ledte efter kongeparret. Nogle af vagterne blev dræbt (!), så kongefamilien gav efter og fulgte med de tusindvis af kvinder til Paris.

Frihed (*liberte*), lighed (*egalite*) og broderskab (*fraternite*) var revolutionens store slagord. Her ses ordene skrevet på en indgangen til i kirke i Paris.

Commons Wikimedia

De soldater, der skulle beskytte kongen besluttede sig for at støtte oprøret. Dermed måtte den en gang så enevældige konge se sig ført til byen af en flok råbende kvinder! *Ydmygelsen af kongen* var total, og rundt om i Europa sad de andre enevældige konger tilbage med frygt for, at det måske var deres tur næste gang?

Ludvig d. 16. vendte dog tilbage til kongeslottet og årsdagen for *Stormen på Bastillen* blev fejret med kongens deltagelse. Frankrig var på vej til at blive et *konstitutionelt monarki*, altså hvor kongens magt er begrænset, og hvor en valgt regering har ansvaret.

I løbet af 1791 kom *Nationalforsamlingen* med et udkast til en ny forfatning. Tanken var, at alle borgere skulle have *frihedsrettigheder* som fx. *ytringsfrihed*, men kun de, der betalte skat, skulle have stemmeret. Alt imens dette skete, blev der af andre lagt helt andre planer - planer som skulle ende med at koste Ludvig d. 16. og Marie-Antonitte livet!

På billedet set en nutidig fransk 2-euromønt. På disse ses også de tre begreber; *liberte*, *egalite* og *fraternite*.

Commons Wikipedia

På side 6 læste du, at mange af de to øverste stænder flygtede til udlandet. Her planlagde de en *modrevolution*, der skulle bringe det gamle samfund tilbage. Også andre af Europas enevældige konger var nervøse for, at de franske frihed- og lighedstanker ville sprede sig. Derfor havde disse, i hemmelighed, skrevet med Ludvig d. 16. Han og resten af kongefamilien skulle flygte ud af landet, og derefter stå i spidsen for en østrigsk hær. Derefter skulle de kæmpe for en tilbagevenden til tiden før Stormen på Bastillen. På den måde kunne *1.- 2. standen* få den magt tilbage, de havde mistet.

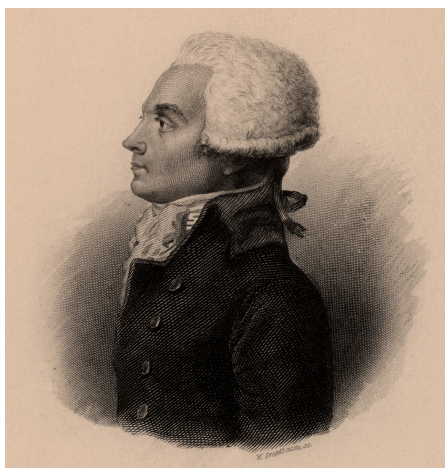

Selvom kongeparret og deres børn havde forklædt sig blev de opdaget. I den franske by Varennes blev de anholdt og bragt tilbage til Paris.

Thomas Marshall, Anholdelsen af Ludvig d. 16.

Den 20. juni 1791 flygtede kongefamilien i al hemmelighed, men blev opdaget. De blev anholdt og bragt tilbage til Paris. Flugtforsøget skulle vise sig at ændre revolutionen.

I *Nationalforsamlingen* fandtes efter kongefamiliens flugtforsøg to store grupper. De der mente, at kongen stadig skulle spille en rolle i Frankrig, og de som på ingen måde kunne se en kongemagt i landet. De, der støttede kongen, sad til højre, og de, der var imod, sad til venstre. Disse placeringer har senere givet navn til *højre- og venstrefløj*e i politik, men tilbage til kongefamiliens skæbne.

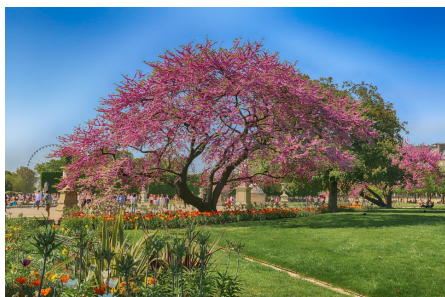
Maximilien Robespierre var en af de mest kritiske over kongen, og han ønskede landet ledet uden nogen kongemagt, men som en republik.

Canva.com

Den største modstander af kongen var Maximilien Robespierre. Han mente, at kongen var "en fjende af folket". Trods denne modstand spillede kongen stadig en stor rolle, og sammen med den nyvalgte Nationalforsamling skulle der træffes nogle svære valg. Truslen fra de mange "gamle 1.- og 2. stander", der primært var flygtet til Østrig, var stor. Derfor erklærede Frankrig krig mod Østrig! Robespierre var stor modstander af krigen og mente, at kongen kun ønskede, at Frankrig tabte krigen, så hans "gamle venner" kunne komme tilbage til landet, og kongen kunne vende tilbage som *enevældig*.

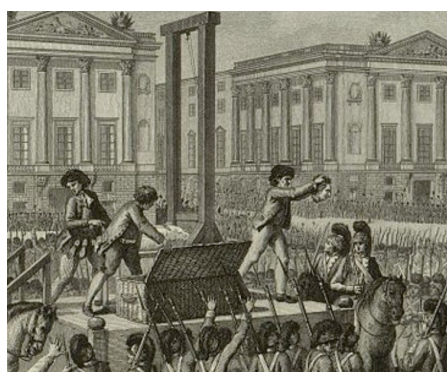
Den 20. april 1792 startede krigen mod Østrig. Selvom mange franskmænd mistede livet i krigen, blev befolkningen samlet i det fælles forsvar for landet. Hvis du scanner QR-koden kan du høre *Marseillaisen* - den franske nationalsang - som blev skrevet på en nat under den første uge af krigen - og vi kan vist rolig sige, at der er stor forskel på denne og den danske nationalsang.

Slottet Tuilerierne var kongens slot i Paris (ikke at forveksle med Versailles-slottet, der stadig ligger udenfor Paris). Tuilerierne nedbrændte i 1871 og har siden været et smukt parkområde midt i byen.

Christelle PRIEUR fra Pixabay

Henrettelsen af Ludvig d. 16. sendte et chok igennem Europa! Dette fik bl.a. lande som England og Spanien til at støtte dem, som bekæmpede kongens mordere.

Commons Wikimedia

Krigen mod østrigerne gik, trods franskmændene nationalfølelse, ikke godt. Robespierre anklagede igen *Ludvig d. 16. for at ville tabe krigen med vilje*, så han kunne få sin enevældige magt tilbage.

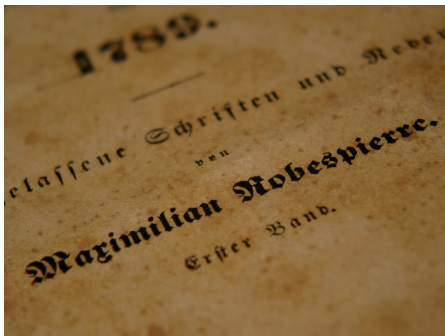
Efter endnu et tabt slag tog Robespierre og hans tilhængere sagen i egne hænder. Den 10. august 1792 stormede de kongens slot, Tuilerierne, i Paris. Ludvig d. 16. blev sammen med familien smidt i fængsel! *Frankrig havde nu ikke længere en konge og var blevet til en republik!*

Herefter fulgte en kaotisk tid. Kongedømmet blev afskaffet. Alle mænd over 20 år fik stemmeret, hvilket gav Robespierre endnu større magt, eftersom mange af de unge og fattige støttede ham. Alt imens kaos rasede i Paris, var de udenlandske hære på vej. I september frygtede man en invasion, men i stedet for at befæste Paris gik en blodig jagt på "forrædere" i gang. Forrædere var, if. Robespierre, de som var imod de ændringer, der var kommet. I løbet af september blev mere end 1.400 fanger dræbt, og henrettelserne fortsatte. Disse henrettelser nåede et brutalt *højdepunkt den 21. januar 1793.*

"Kongen må dø, for at nationen kan leve". Sådan sagde Robespierre, og foran tusindvis af tilskuere, fik Ludvig d. 16. hugget sit hoved af i den frygtlige guillotine!

Var der ikke kaos nok udløste henrettelsen af kongen en borgerkrig. Udover at være i krig med Østrig, som blev støttet af lande som Spanien og England, var Frankrig nu også i krig med sig selv. Det var et blodig kaos, hvor også *Marie-Antoniette blev halshugget!* Dette skete cirka ni måneder efter Ludvig d. 16. blev henrettet.

Juleaften 1793 skrev Robespierre bl.a., at: "En revolutionær regering skylder sine gode borgere sikkerhed; sine fjender skylder den kun død".

Canva.com

Den 28. juli 1794 blev Robespierre henrettet. Han blev gjort hovedansvarlig for de rædselsfulde ting, der var sket i tiden efter kongens død.

Commons Wikimedia

Kongeparret var ikke de eneste, der blev henrettet. Hvor mange, der blev dræbt i de kaotiske år revolution varede, er meget usikkert. Nogle historikere mener, at det var omkring 50.000! Desuden blev en "afkristningskampagne" sat i gang, hvor præster blev forfulgt, og de store kirkeklokker smeltet om til bl.a. mønter. På landet blev bønder tvunget til at aflevere deres korn til hæren og til byernes befolkning. Dette skete for, at brødpriserne skulle holdes nede.

Robespierre var en brutal leder. Ifølge ham kunne den vundne frihed og lighed kun forsvares ved at forfølge "folkets fjender". Frankrig var et land i total kaos, og Robespierre blev mere og mere upopulær. Mange mente, han havde fået *storhedsvanvid*. I juli 1794 underskrev han en lov, der formindskede lønnen for almindelige borgere, ligesom alle, der var imod revolutionen, kunne dødsdømmes. Dette, og det totale kaos, der var i Paris, fik en række af Nationalforsamlingens medlemmer til at gøre oprør imod ham.

Robespierre og hans få tilhængere søgte tilflugt på byens rådhus, hvor han forsøgte at begå selvmord! Dette mislykkedes, og dagen efter blev han henrettet på samme måde som både Ludvig d. 16. og Marie-Antoniette.

Herefter fulgte en mindre blodig, men stadig kaotisk tid. Den katolske kirke blev tilladt igen, men der var stadig spørgsmålet om, hvem skulle bestemme? Skulle man genskabe et kongedømme, og hvad skulle der ske med menneskerettighederne - kort sagt: Hvordan skulle samfundet se ud?

Selvom Napoleon stort set afskaffede alle menneske-rettighederne, blev han meget populær. Den franske befolkning var trætte af det politiske kaos, revolutionen havde medført. Napoleon kunne sørge for orden og sikkerhed.

Hvad synes du, er det vigtigste?
Frihed eller sikkerhed?

Napoleon gravsted er meget imponerende og besøges i dag af både franskmænd og turister. Han ligger i Les Invalides, som var et hjem fra krigsveteraner og som i dag fortæller Frankrigs militære historie.

Foto: Lars A. Haakonsen

Mens man i Paris diskuterede, hvordan *det nye samfund* skulle se ud, var landet stadig i krig. En af de dygtigste generaler hed *Napoleon Bonaparte*. Han var utrolig dygtig, og var som bare 26-årig blevet general. Under hans ledelse havde den fransk hær vundet store slag.

Den 10. november 1799 iværksatte han et *militærkup!* Han ville "*redde republikken fra undergang*". I 1804 kronede han sig selv som *enehersker på livstid*. Hvordan det gik - og hvordan han kom til at koste Danmark dyrt - er helt anden historie. Lad os derimod se på, hvad alt dette har med dig at gøre?

Kom med dine bud på, hvordan Stormen på Bastilien/Den franske Revolution har haft betydning for dit liv.

Kilde 1

På de næste sider er forskellige kilder og opgaver. Ligesom læseteksten er den inddelt i før, under og efter *Stormen på Bastillen*.

FØR
Stormen på
Bastillen

Englænderen Arthur Young rejste rundt i Frankrig. Den 5. september 1788 skrev han i sin dagbog:

"De fattige synes virkelige fattige. Bøndernes tøj sidder som slidte klude. Det ville næsten være bedre uden. Sko og sokker er luksus-varer.

En yndig pige på 6-7 år leger med en pind og smiler i sit slidte tøj. Børnene tigger ikke, og da jeg gav dem noget mad, så de mere overraskede ud end forpligtede til at tage imod maden.

En tredjedel af den provins, jeg her har set, står uopdyrket, og alt er i en elendig forfatning"

1. Hvordan beskriver Arthur Young de franske bønder og børn i dagbogen?
2. Passer disse beskrivelser med det, du læste på siderne 2-4?
3. Gør det, at det er en englænder, der har skrevet dagbogen, mere eller mindre troværdigt? Begrund dit svar?

UNDERSØG SELV: Kan det virkelig passe, at noget, der skete på Island i 1783 (altså fem år før), havde betydning for, hvordan situationen var i Frankrig?

Kilde 2

Der findes af gode grunde ingen video af "Stormen på Bastillen". Dog findes en del andre kilder, som beskriver, hvad der skete. En af disse er beretningen er fra løjtnant Defleues. Han var sammen med omkring 120 andre soldater på vagt den 14. juli 1789. I sin beretning skriver han:

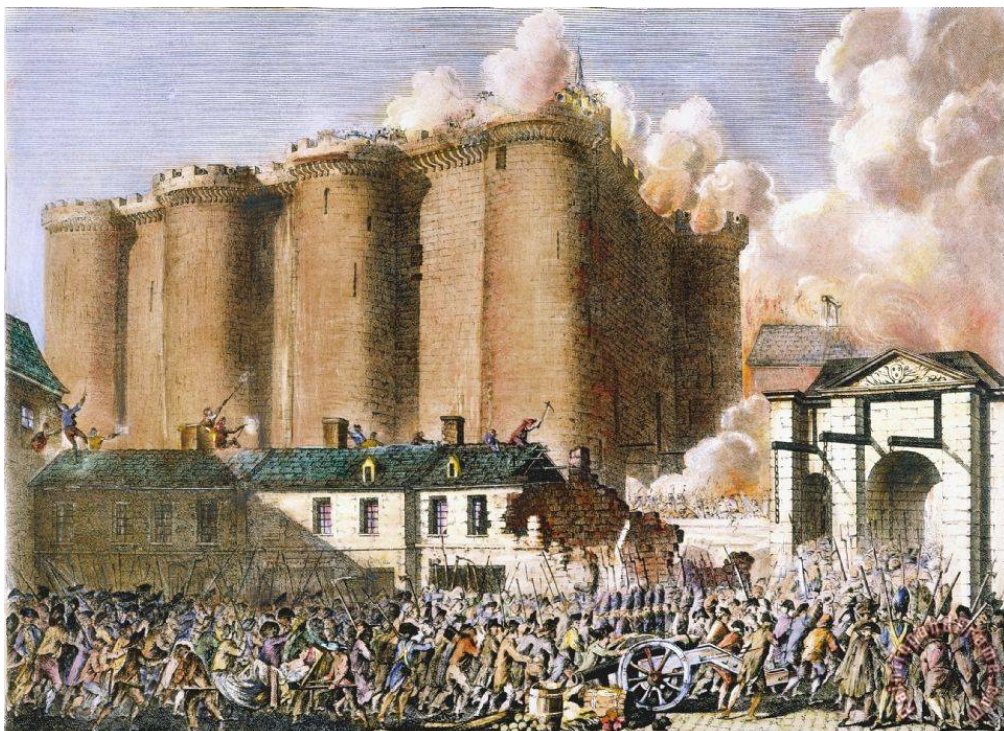
UNDER
Stormen på
Bastillen

Om morgenen den 14. juli fandt vi ud af, at borger i nærheden af Bastillen var bekymrede over at se Bastillens kanoner rettet mod byen. Derfor befalede kommandanten, at kanonerne skulle trækkes tilbage, og han lod endda skydeskårene dække til med planker. Henimod kl. 3 kom der en gruppe bevæbnede borger, som ville ind. De gik uden problemer ind i den første gård, fordi der kun stod én soldat på vagt ved porten. De kom også uden problemer ind i den næste gård, fordi kommandanten havde forbudt os at skyde på angriberne, inden vi havde bedt om at trække sig tilbage. Og det kunne vi ikke, fordi vi stod så langt fra dem, at de ikke kunne høre, hvad vi sagde til dem.

Nu styrtede hele mængden ind. De afvæbnede os og ødelagde alt. De beslaglagde våben, kastede arkiverne ud af vinduerne og plyndrede alt. De af mine soldater, der ikke havde penge på sig, mistede deres tøj, og jeg selv blev bestjålet for alt.

Kilde 3

Som nævnt findes der hverken video eller fotografier af Stormen på Bastillen. Nedenfor ses et maleri af begivenheden. Det er malet kort tid efter stormen.

4. Hvordan passer løjtnat Defleues' beskrivelser (kilde 2) af, hvad der skete med maleriet (kilde 3) version?

5. Hvilken af kilderne, tror du, er mest troværdig? Begrund dit svar.

UNDER
Stormen på
Bastillen

TÆNK SELV: Tror du, sådanne blodige begivenheder, hvor borgere går til angreb på offentlige bygninger, kan ske i dag? Begrund dit svar.

Kilde 4

På side 6 læste du om, at der efter Stormen på Bastilien blev dannet en Nationalforsamling. Denne forsamling kom med "Erklæringen om menneskerettighederne".

EFTER
Stormen på
Bastillen

Nedenfor ses et lille uddrag af Den amerikanske Uafhængighedserklæring fra 1776 - altså cirka 13 år før de franske menneskerettigheder.

Vi anser disse sandheder for indlysende:

- at alle mennesker er skabt lige;*
- at de af deres Skaber har fået visse umistelige rettigheder;*
- at blandt disse er liv, frihed og stræben efter lykke.*
- at regeringer er oprettet mellem mennesker for at sikre disse rettigheder, idet de udleder deres berettigede magt af de regeredes samtykke.*

6. Hvilke ligheder er der mellem Den amerikanske Uafhængighedserklæring (kilde 4) og de franske menneskerettigheder (side 6)?

7. Hvem ville nok ikke synes godt om, at alle mennesker er skabt lige?

TÆNK SAMMEN: Gå sammen i grupper. I skal skrive et udkast til *klassens rettigheder*. Hvordan skal disse se ud?

Kilde 5

Efter Stormen på Bastilien fulgte en blodig og kaotisk tid i Frankrig. Du har læst, at kongen kom i fængsel i august 1792, og måneden efter startede en jagt på forrædere! Maleriet nedenfor hedder " Prinsessen De Lamballes død" og er fra 1908.

EFTER
Stormen på
Bastillen

UNDERSØG SELV: Hvem var denne Marie-Thérèse Lamballe?

8. Maleriet er lavet mere end 100 år efter det, der skete. Hvad gør det ved dets troværdighed? Foregik det, som det er malet?
9. Hvilke andre malerier kender du, hvor maleren umuligt kan have set det, han har malet?